

Wijziging van de Participatiewet inzake een tijdelijke regeling voor een tegemoetkoming in verband met de alleenverdienersproblematiek (Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek)

Beleidskeuzes uitgelegd															
Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (CW 3.1)															
1. Doel(en)	Door een samenloop van regelingen heeft jaarlijks een groep van ongeveer 6.000 huishoudens een lager besteedbaar inkomen dan een vergelijkbaar huishouden met enkel een bijstandsuitkering. De regering wil het besteedbaar inkomen van deze huishoudens aanvullen. Naar verwachting kan dit vanaf 2028 via de inkomstenbelasting. Tot die tijd bieden gemeenten financiële ondersteuning. Deze ondersteuning moet voor de jaren 2025, 2026 en 2027 eenvoudiger en uitvoerbaarder worden gemaakt. Het kabinet geeft hiermee invulling aan de randvoorwaarden die door gemeenten gesteld zijn.														
2. Beleids-instrument(en)	<p>Een gebonden bevoegdheid voor gemeenten in de Participatiewet om een vaste tegemoetkoming uit te keren. Gemeenten keren de tegemoetkoming uit aan huishoudens die hiervoor in aanmerking komen uit, ambtshalve op basis van een lijst met vermoedelijk gedupeerde huishoudens of na beoordeling van een aanvraag. De lijst wordt door het Rijk opgesteld op basis van een analyse van inkomensgegevens.</p> <p>Een toegekende tegemoetkoming kan niet ten nadele van een huishouden worden herzien.</p> <p>De hoogte van de tegemoetkoming wordt jaarlijks vastgesteld in een ministeriële regeling.</p>														
3A. Financiële gevolgen voor het Rijk	<p>De budgettaire gevolgen van de regeling voor het Rijk bestaan uit de financiering voor gemeenten en eventuele uitvoeringskosten bij landelijke uitvoeringsinstanties. De daadwerkelijk kosten zijn afhankelijk van de hoogte van de vaste tegemoetkoming, het aantal huishoudens op de lijst, het nog te bepalen opslagpercentage en ontwikkelingen die invloed hebben op de uitvoeringskosten voor gemeenten. Op de Begroting voor 2024 van het ministerie van SZW zijn middelen gereserveerd voor de jaren 2025-2027.</p> <p>Reservering op SZW-begroting</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Jaar</th> <th style="text-align: center;">2024</th> <th style="text-align: center;">2025</th> <th style="text-align: center;">2026</th> <th style="text-align: center;">2027</th> <th style="text-align: center;">2028</th> <th style="text-align: center;">2029</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: left;">Reservering (x € mln.)</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">23,5</td> <td style="text-align: center;">19,5</td> <td style="text-align: center;">16</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Reservering (x € mln.)	-	23,5	19,5	16	-	-
Jaar	2024	2025	2026	2027	2028	2029									
Reservering (x € mln.)	-	23,5	19,5	16	-	-									
3B. Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren	<p>De betrokken huishoudens ontvangen een vaste tegemoetkoming, ambtshalve op basis van de lijst of na een beoordeling van een aanvraag. Naar verwachting neemt het besteedbaar inkomen met gemiddeld 4 procent toe.</p> <p>Gemeenten ontvangen van het Rijk financiering voor de uitkerings- en uitvoeringskosten van de regeling via een decentralisatie-uitkering binnen het gemeentefonds. Het budget per gemeente wordt per jaar vastgesteld, mede op basis van het verwachte aantal huishoudens per gemeente, de hoogte van de tegemoetkoming en de verwachte uitvoeringskosten.</p>														
4. Nagestreefde doeltreffendheid	<p>De betrokken huishoudens ontvangen een vaste tegemoetkoming om het besteedbaar inkomen minimaal op het niveau van een vergelijkbaar huishouden met bijstand te brengen. Voor de bepaling van de hoogte van de vaste tegemoetkoming is het uitgangspunt dat deze voor veruit de meeste huishoudens toereikend moet zijn. Voor een kleine groep huishoudens zal de tegemoetkoming mogelijk ontoereikend zijn; zij kunnen dan een aanvulling krijgen vanuit de individuele bijzondere bijstand.</p> <p>De tegemoetkoming telt niet mee voor de hoogte van toeslagen of het recht op bijstand. Dit voorkomt een nieuwe inkomensdaling.</p> <p>Het doel is om huishoudens die actueel in deze situatie zitten te compenseren. Via ambtshalve toekenning zal naar verwachting ongeveer 50% van de huishoudens worden bereikt. Dit komt omdat de inkomensgegevens waarop de lijst wordt gebaseerd niet actueel zijn. Door de hoge mate van in- en uitstroom in de groep alleenverdieners zijn inkomensgegevens uit een voorgaand jaar niet een goede voorspeller van huishoudens die in de actualiteit alleenverdiener zijn en recht hebben op de tegemoetkoming.</p> <p>Van de overige huishoudens kan een deel worden uitgenodigd om een aanvraag te doen, doordat zij bekend zijn bij uitkeringsinstanties en voldoen aan enkele kenmerken. Omdat de problematiek ingewikkeld is, kan niet worden verwacht dat huishoudens deze zelf herkennen. Huishoudens die niet ambtshalve worden bereikt of worden geïnformeerd, zullen de tegemoetkoming waarschijnlijk niet zelf aanvragen. Het is dan</p>														

	<p>ook niet waarschijnlijk dat alle huishoudens die actueel in deze situatie zitten worden bereikt.</p>
<p>5. Nagestreefde doelmatigheid</p>	<p>Prioriteit heeft het ondersteunen van huishoudens in de actualiteit en deze ondersteuning zo uitvoerbaar mogelijk te maken voor gemeenten. Er is sprake van drie vormen van overcompensatie die de regering accepteert. De regering merkt daarbij op dat de uitvoeringskosten van een beoordeling van alle huishoudens naar verwachting hoger zijn dan de besparing op onterecht verstrekte tegemoetkomingen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De hoogte van de tegemoetkoming zal voor alle huishoudens gelijk zijn. Voor de bepaling van de hoogte van de vaste tegemoetkoming is het uitgangspunt dat deze voor veruit de meeste huishoudens toereikend moet zijn. Dit voorkomt dat de gemeente een exact bedrag moet berekenen of dat huishoudens voor toereikende compensatie naar de rechter moeten. 2. Circa 50% van de huishoudens die de tegemoetkoming ambtshalve krijgen uitgekeerd, ontvangt deze terwijl ze in de actualiteit niet meer tot de doelgroep behoren. De inkomensgegevens op basis waarvan huishoudens voor ambtshalve toekenning in aanmerking komen zijn niet actueel, maar uit jaar t-2. Door de hoge mate van in- en uitstroom in de groep alleenverdienerhuishoudens zijn inkomensgegevens uit een voorgaand jaar niet een goede voorspeller van huishoudens die in de actualiteit alleenverdiener zijn. De regering merkt daarbij op dat deze huishoudens in jaar t-2 wel tot de doelgroep behoorden. 3. Huishoudens die een aanvraag indienen, worden beoordeeld op het actuele inkomen. Het gehele jaarinkomen is op dat moment nog niet bekend. Het kan zijn dat door veranderingen in de inkomenssituatie na afloop van het jaar blijkt dat het huishouden over het hele jaar gezien geen recht had op de tegemoetkoming.
<p>6. Evaluatie-paragraaf</p>	<p>De regering is voornemens om medio 2025 een invoeringstoets uit te voeren. Eventuele uitkomsten kunnen leiden tot verbeteringen van de regeling, van de omgang met alleenverdienershuishoudens en verbetering van de ondersteuning aan gemeenten. Het aantal uitbetalingen van de tegemoetkoming zal worden gemonitord via het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)</p>